

VY_32_INOVACE_BIB_PA_18

Digitální učební materiál

Sada: Biologie bezobratlí

Téma: VŠENKY, VŠI

Autor: Mgr. Květa Palová

Předmět: Biologie

Ročník: 2. ročník VG

Využití: Prezentace určená pro výklad

Anotace: Prezentace Všenky a vši je určená pro studenty gymnázia. Obsahuje systematické zařazení těchto řádů. Prezentace seznamuje studenty s neoblíbenými ektoparazity. Studenti se dozví, jak jsou tyto parazité přizpůsobeni parazitickému způsobu života. Naučí se hlavní zástupce. Prezentace je zakončena opakováním.

Řád: Všenky (Mallophaga)

Řád : Vši (Anoplura)

Systematické zařazení všenek

Říše: Živočichové (Animalia)

Kmen: Členovci (Arthropoda)

Podkmen: Vzdušnicovci (Tracheata)

Třída: Hmyz (Insecta)

Podtřída: Křídlatí (Pterygota)

**Nadřád: Hmyz s proměnou nedokonalou
(Hemimetabola)**

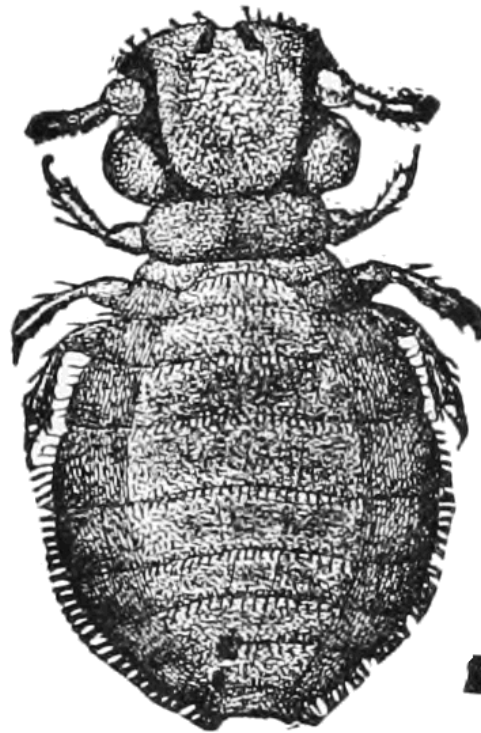
Řád: Všenky (Mallophaga)

- **Ektoparazité**
- **Bezkřídlý hmyz**
- **Kousací ústní ústrojí**
- **Konzumují deriváty pokožky u savců a ptáků
(lupy, srst, peří)**
- **Nejsou přenašeči onemocnění**

Zástupci

- Luptouš slepičí

Obr.1

a

b

Systematické zařazení vši

Řád:Říše: Živočichové (Animalia)

Kmen: Členovci (Arthropoda)

Podkmen: Vzdušnicovci (Tracheata)

Třída: Hmyz (Insecta)

Podtřída: Křídlatí (Pterygota)

**Nadřád: Hmyz s proměnou nedokonalou
(Hemimetabola)**

Řád: Vši (Anoplura)

- **Bezkrídlý hmyz**
- **Redukované oči**
- **Ektoparazité savců** -sají jim krev
- **Bodavě savé ústní ústrojí-** krátký,
jemně ozubený sosáček
- Na nohou mají přidržovací drápky
- Samička přilepuje vajíčka-**hnidy** na
srst,vlasy

Hnida na lidském vlasu

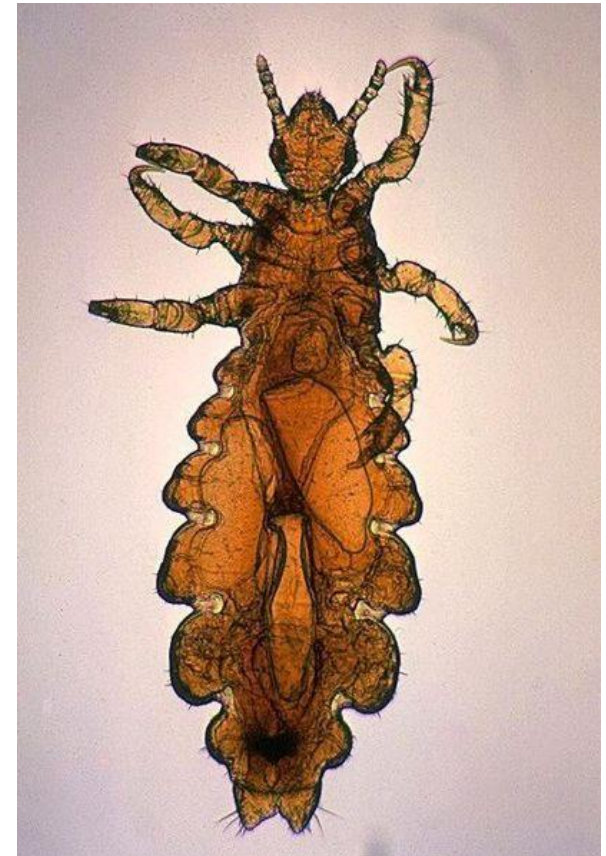
Obr.2

Na člověku parazitují 3 druhy vší:

- **Veš dětská**
 - vyskytuje se ve vlasech
 - léčba insekticidními šampony

Obr.3

Veš dětská ve vlasech

Obr.4

Veš šatní

- vyskytuje se v záhybech šatstva
 - přenašeč nebezpečných chorob-např. **skvrnitého tyfu** (skvrnivky)-způsobuje mikroorganismus *Rickettsia prowazeki*
 - dezinfekce oděvů
- horkou parou**

Obr.5

- **Veš muňka-filcka**

- vyskytuje se v ochlupení pohlavních orgánů
- přenáší se při pohlavním styku
- léčba insekticidním šamponem

Obr.6

Opakování

1. Do které třídy řadíme všenky a vši?

Oba řády řadíme do hmyzu.

2. Oba řády jsou cizopasníci. Jak jim jinak říkáme.

Jsou to ektoparazité.

3. Jaké ústní ústrojí mají všenky?

Kousací.

4. Jaké ústní ústrojí mají vši.

Bodavě savé.

5.Uved' zástupce všenek. Čím se živí?

Luptouš slepičí. Okusuje peří slepic, někdy i kůži.

6. Jak se jmenují vajíčka u vší?

Hnidy.

7. Které druhy vší znáš?

Veš dětská, šatní a muňka.

8. Která veš může přenášet závažná onemocnění?. O jaké onemocnění se jedná?

Veš šatní, skvrnitý tyfus.

Zdroje

JELÍNEK, Jan-ZICHÁČEK, Vladimír. *Biologie pro gymnázia*. 8. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2005. ISBN 14235.

SMRŽ, Jaroslav-HORÁČEK, Ivan-ŠVÁTORA, Miloslav. *Biologie živočichů*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Fortuna, 2004. ISBN 8071689092

Obr. 1: *File:PSM V76 D220 Mallophaga lice.png*. [online]. [cit. 2012-11-29].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:PSM_V76_D220_Mallophaga_lice.png. Volné dílo.

Obr. 2: GILLES, San Martin. *File:Human head louse egg.jpg*. [online]. [cit. 2012-11-29].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Human_head_louse_egg.jpg. [Creative](#) commons 2.0

Obr. 3: *Soubor:Pediculus humanus var capitis female2.jpg*. [online]. [cit. 2012-11-29].

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pediculus_humanus_var_capitis_female2.jpg. Volné dílo.

Obr. 4: GILLES, San Martin. *File:Male human head louse.jpg*. [online]. [cit. 2012-11-29].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Male_human_head_louse.jpg. [Creative](#) commons 2.0

Obr. 5: CARR, Janice Harney. Janice Harney Carr. *Soubor:Body lice.jpg*. [online]. [cit. 2012-11-29].

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Body_lice.jpg. Volné dílo.

Obr. 6: *Soubor:Pthius pubis - crab louse.jpg*. [online]. [cit. 2012-11-29].

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pthius_pubis_-_crab_louse.jpg. Volné dílo.

Děkuji za pozornost.

**Gymnázium Vincence Makovského
se sportovními třídami Nové Město na Moravě**